

Miejsce
na naklejkę
z kodem szkoły

dysleksja

MCH-P1_1P-072

EGZAMIN MATURALNY Z CHEMII

POZIOM PODSTAWOWY

Czas pracy 120 minut

MAJ
ROK 2007

Instrukcja dla zdającego

1. Sprawdź, czy arkusz egzaminacyjny zawiera 11 stron (zadania 1 – 25). Ewentualny brak zgłoś przewodniczącemu zespołu nadzorującego egzamin.
2. Rozwiązania i odpowiedzi zapisz w miejscu na to przeznaczonym przy każdym zadaniu.
3. W rozwiązaniach zadań rachunkowych przedstaw tok rozumowania prowadzący do ostatecznego wyniku oraz pamiętaj o jednostkach.
4. Pisz czytelnie. Używaj długopisu/pióra tylko z czarnym tuszem/atramentem.
5. Nie używaj korektora, a błędne zapisy wyraźnie przekreśl.
6. Pamiętaj, że zapisy w brudnopisie nie podlegają ocenie.
7. Możesz korzystać z karty wybranych tablic chemicznych, linijki oraz kalkulatora.
8. Wypełnij tę część karty odpowiedzi, którą koduje zdający. Nie wpisuj żadnych znaków w części przeznaczonej dla egzaminatora.
9. Na karcie odpowiedzi wpisz swoją datę urodzenia i PESEL. Zamaluj pola odpowiadające cyfrom numeru PESEL. Błędne zaznaczenie otocz kółkiem i zaznacz właściwe.

Za rozwiązanie
wszystkich zadań
można otrzymać
łącznie
50 punktów

Życzymy powodzenia!

Wypełnia zdający przed
rozpoczęciem pracy

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

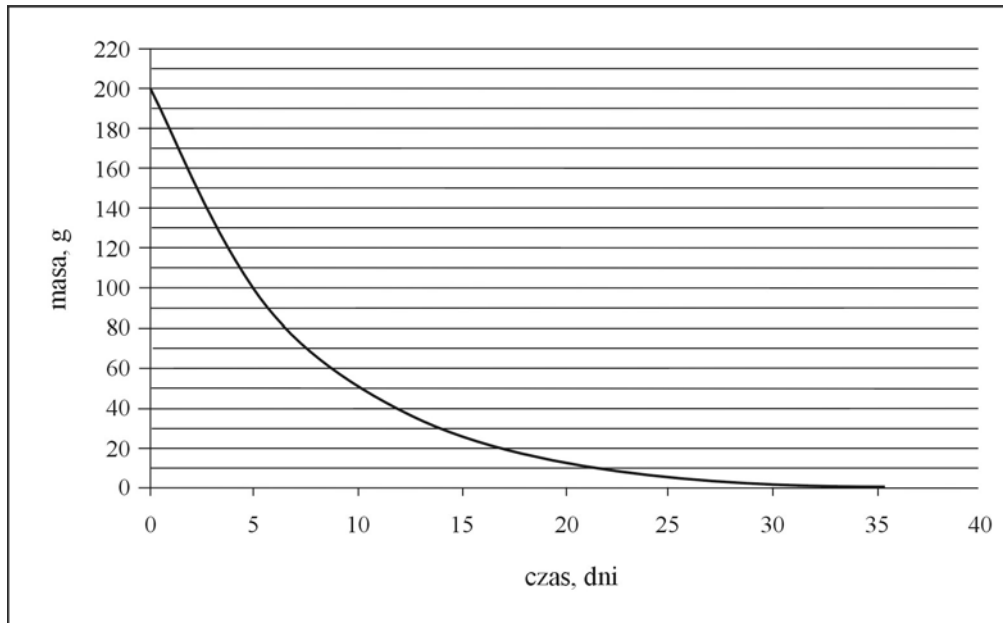
PESEL ZDAJĄCEGO

--	--	--

KOD
ZDAJĄCEGO

Informacja do zadania 1. i 2.

Poniższy wykres przedstawia zależność masy pewnego izotopu promieniotwórczego od czasu.

Zadanie 1. (1 pkt)

Okres półtrwania to czas, po upływie którego rozpadowi ulega połowa jąder izotopu promieniotwórczego.

Na podstawie zamieszczonego wyżej wykresu oszacuj okres półtrwania tego izotopu.

.....

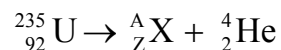
Zadanie 2. (1 pkt)

Korzystając z powyższego wykresu, oszacuj, ile gramów izotopu pozostało po 15 dniach.

.....

Zadanie 3. (2 pkt)

Poniższe równanie ilustruje przebieg przemiany promieniotwórczej, której ulega izotop uranu.

Ustal liczbę atomową, liczbę masową i symbol izotopu X.

Liczba atomowa: ..... Liczba masowa: ..... Symbol: .....

Zadanie 4. (1 pkt)

Pierwiastek E tworzy wodorek o wzorze EH_4 oraz tlenki EO i EO_2 . W atomie tego pierwiastka, w stanie podstawowym, elektrony rozmieszczone są na dwóch powłokach.

Ustal położenie pierwiastka E w układzie okresowym oraz podaj jego nazwę.

Numer grupy: ..... Numer okresu: ..... Nazwa: .....

Zadanie 5. (3 pkt)

Uzupełnij poniższą tabelę, wpisując w każdym wierszu jeden z symboli wybranych spośród:

1.	Atom pierwiastka, który znajduje się w 13. grupie i 3. okresie układu okresowego.	.....
2.	Jon, który posiada konfigurację argonu.	.....
3.	Jon, który powstaje po oderwaniu dwóch elektronów od atomu.	.....
4.	Elektrycznie obojętna cząstka elementarna o masie 1u.	.....
5.	Atom o konfiguracji w stanie podstawowym: $1s^2 2s^2 2p^6 3s^2 3p^6 4s^1$ ($K^2 L^8 M^8 N^1$).	.....
6.	Pierwiastek, który tworzy wodorek o wzorze ogólnym H_2X i tlenki o charakterze kwasowym.	.....

Zadanie 6. (2 pkt)

Korzystając ze skali elektroujemności wg Paulinga, określ rodzaj wiązania chemicznego w następujących związkach:

RbCl .....

CO₂ .....

PH₃ .....

Wypełnia egzaminator!	Nr zadania	1	2	3	4	5	6	suma
	Maks. liczba pkt	1	1	2	1	3	2	10
	Uzyskana liczba pkt							

Zadanie 7. (2 pkt)

Napisz równanie reakcji magnezu z parą wodną. Określ charakter chemiczny produktu reakcji zawierającego magnez.

Równanie reakcji: .....

Charakter chemiczny: .....

Zadanie 8. (1 pkt)

Wskaż prawidłowe zakończenie poniższego zdania.

Do gaszenia płonącego magnezu nie należy używać wody, gdyż

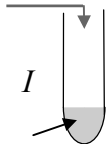
- A. powstaje substancja nierozpuszczalna w wodzie.
- B. wydziela się palny gaz.
- C. wydziela się trujący gaz.
- D. powstaje łatwopalny związek magnezu.

Zadanie 9. (4 pkt)

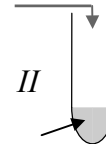
Przedstaw projekt doświadczenia, którego celem jest określenie charakteru chemicznego tlenku potasu i tlenku siarki(VI). W tym celu:

- a) uzupełnij poniższy opis doświadczenia, wpisując nazwy potrzebnych odczynników wybranych spośród następujących: woda, oranż metylowy, fenoloftaleina.

Tlenek potasu

Tlenek siarki(VI)

.....

- b) napisz, jakie obserwacje umożliwią określenie charakteru chemicznego tlenków (uwzględnij zmianę barwy wybranych wskaźników).

I: .....

.....

II: .....

.....

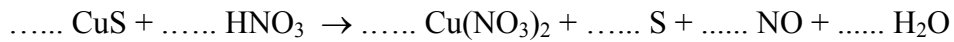
- c) napisz w formie cząsteczkowej równania zachodzących reakcji.

I: .....

II: .....

Zadanie 10. (2 pkt)

Uzupełnij współczynniki stechiometryczne w podanym równaniu reakcji. Zastosuj metodę bilansu elektronowego.

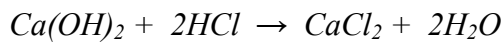
Bilans elektronowy: .....

.....

.....

Zadanie 11. (3 pkt)

Przeprowadzono reakcję zobojętniania zilustrowaną równaniem:

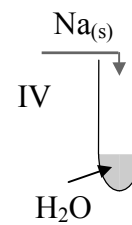
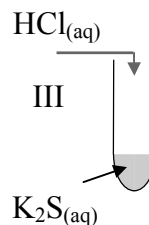
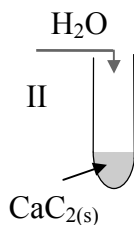
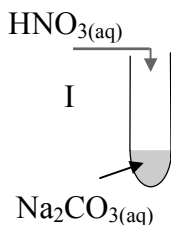
Oblicz, jaką objętość kwasu solnego o stężeniu $0,5 \text{ mol/dm}^3$ należy użyć do całkowitego zobojętnienia 100 cm^3 roztworu Ca(OH)_2 o stężeniu $0,2 \text{ mol/dm}^3$.

Obliczenia:

Odpowiedź:

Zadanie 12. (1 pkt)

Przeprowadzono następujące doświadczenia:

Wskaż numer probówki, w której wydzielił się trujący gaz o charakterystycznym, przykrym zapachu.

A. I

B. II

C. III

D. IV

Wypełnia egzaminator!	Nr zadania	7.1	7.2	8	9.1	9.2	9.3	10	11	12	suma
	Maks. liczba pkt	1	1	1	1	1	2	2	3	1	13
	Uzyskana liczba pkt										

Zadanie 13. (1 pkt)

W kolumnie I przedstawiono nazwy wybranych zjawisk, a w kolumnie II nazwy substancji, których nadmiar może być przyczyną występowania tych zjawisk.

Przyporządkuj zjawiskom z kolumny I odpowiednie nazwy substancji z kolumny II.

I Zjawisko
1. kwaśne deszcze
2. eutrofizacja wód
3. efekt cieplarniany

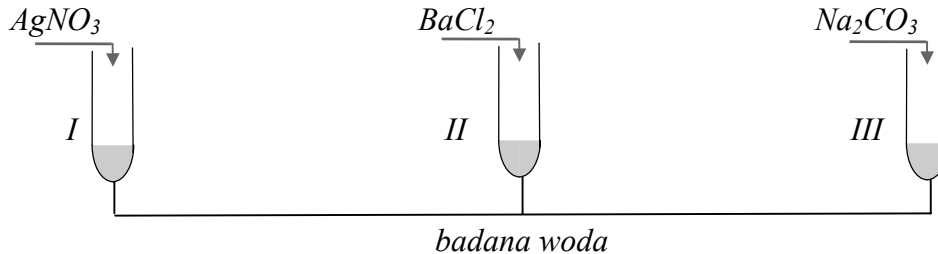
II Substancje
A. tlenek węgla(IV)
B. fosforany(V)
C. tlenki siarki i azotu
D. freony

I	II
1.	.....
2.	.....
3.	.....

Zadanie 14. (4 pkt)

Na etykiecie wody mineralnej podano informację, że zawiera ona między innymi kationy: Na^+ , K^+ , Ca^{2+} oraz aniony: Cl^- , SO_4^{2-} .

W celu potwierdzenia obecności jonów w tej wodzie przeprowadzono doświadczenie, którego przebieg przedstawiono na poniższym rysunku. Jako odczynników użyto stężonych roztworów soli. We wszystkich probówkach zaobserwowano powstanie białych osadów.

Podaj wzory jonów, których obecność potwierdzono, a następnie napisz w formie jonowej skróconej równania reakcji, jakie przebiegały podczas doświadczenia.

Potwierdzono obecność jonów I: ..... II: ..... III: .....

Równania reakcji (w formie jonowej skróconej):

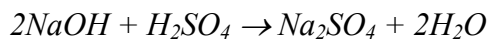
I .....

II .....

III .....

Zadanie 15. (2 pkt)

Przeprowadzono reakcję zobojętniania, która przebiegła zgodnie z równaniem:

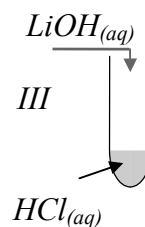
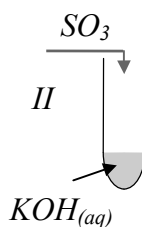
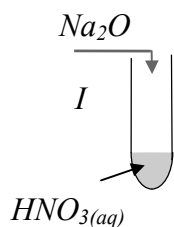
Uzupełnij poniższy zapis, podając, jaki jest stosunek molowy oraz masowy substratów w powyższej reakcji.

Stosunek molowy: n ..... : n ..... = ...

Stosunek masowy: m ..... : m ..... = ...

Zadanie 16. (3 pkt)

Przeprowadzono następujące doświadczenia, podczas których otrzymano różne sole.

Przedstaw w formie cząsteczkowej równania reakcji chemicznych, które zaszły w każdej probówce.

Probówka I: .....

Probówka II: .....

Probówka III: .....

Zadanie 17. (1 pkt)

Przedstaw wzór półstrukturalny (grupowy) 2,2,4-trimetylopentanu.

Wypełnia egzaminator!	Nr zadania	13	14.1	14.2	15	16	17	suma
	Maks. liczba pkt	1	1	3	2	3	1	11
	Uzyskana liczba pkt							

Zadanie 18. (2 pkt)

Wpisz znak X w odpowiednie pola obok podanych zdań, wskazując, czy zdania te są prawdziwe, czy fałszywe.

		PRAWDA	FAŁSZ
1.	Wzór ogólny alkenów to C_nH_{2n} .		
2.	Dwa różne węglowodory o wzorze C_4H_{10} stanowią parę izomerów.		
3.	Węglowodory o wzorach C_3H_8 i C_4H_8 należą do tego samego szeregu homologicznego.		
4.	Cząsteczka węglowodoru łańcuchowego o wzorze C_6H_{10} posiada jedno wiązanie podwójne.		

Zadanie 19. (3 pkt)

W dwóch probówkach znajdują się bezbarwne, ciekłe węglowodory: heks-1-en (1-heksen) i benzen.

Wyjaśnij, porównując budowę obu węglowodorów, dlaczego stosując wodny roztwór $KMnO_4$ można rozróżnić te ciecze. Opisz, jak przeprowadzisz odpowiednie doświadczenie, oraz napisz, jakie będą obserwacje w przypadku każdego węglowodoru.

Wyjaśnienie

heks-1-en: .....

.....

benzen: .....

.....

Opis doświadczenia

.....

.....

.....

Obserwacje

heks-1-en: .....

.....

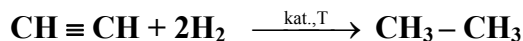
benzen: .....

.....

Zadanie 20. (2 pkt)

Oblicz, jaką objętość wodoru, w przeliczeniu na warunki normalne, należy użyć do całkowitego uwodornienia 6,5 g etynu, jeśli reakcja przebiega według równania:

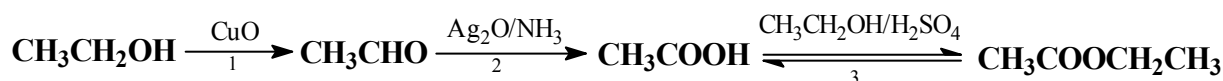

Obliczenia:

Odpowiedź:

Zadanie 21. (3 pkt)

Stosując wzory półstrukturalne (grupowe) związków organicznych, napisz równania kolejnych reakcji zachodzących zgodnie z poniższym schematem.

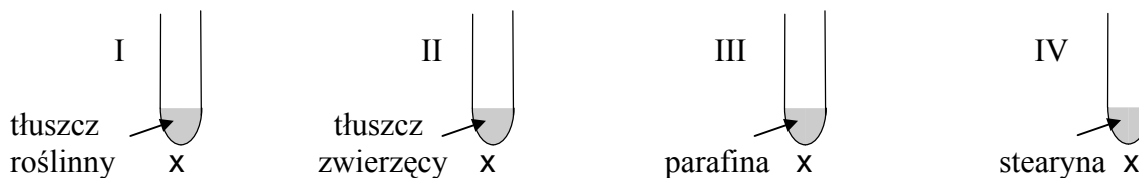
1. ....

2. ....

3. ....

Zadanie 22. (2 pkt)

Do probówek oznaczonych numerami I – IV, zawierających substancje organiczne, dodano zasadę sodową. Zawartość każdej z probówek ogrzano.

Podaj numery wszystkich probówek, w których otrzymano mydło.

.....

Wypełnia egzaminator!	Nr zadania	18	19.1	19.2	19.3	20	21	22	suma
	Maks. liczba pkt	2	1	1	1	2	3	2	12
	Uzyskana liczba pkt								

Zadanie 23. (1 pkt)

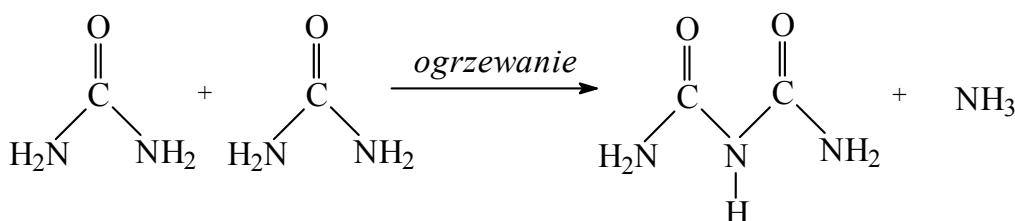
Do naczynia zawierającego tłuszcz dodano wodę bromową. Zawartość naczynia wstrząśnięto i zaobserwowano, że woda bromowa odbarwiła się.

Wskaż wzór tłuszczu, który znajdował się w naczyniu.

- A. $\begin{array}{c} \text{CH}_2\text{OCOC}_{17}\text{H}_{35} \\ | \\ \text{CHOCOC}_{17}\text{H}_{35} \\ | \\ \text{CH}_2\text{OCOC}_{17}\text{H}_{35} \end{array}$ B. $\begin{array}{c} \text{CH}_2\text{OCOC}_{15}\text{H}_{31} \\ | \\ \text{CHOCOC}_{15}\text{H}_{31} \\ | \\ \text{CH}_2\text{OCOC}_{15}\text{H}_{31} \end{array}$ C. $\begin{array}{c} \text{CH}_2\text{OCOC}_{17}\text{H}_{35} \\ | \\ \text{CHOCOC}_{17}\text{H}_{33} \\ | \\ \text{CH}_2\text{OCOC}_{17}\text{H}_{33} \end{array}$ D. $\begin{array}{c} \text{CH}_2\text{OCOC}_{17}\text{H}_{35} \\ | \\ \text{CHOCOC}_{15}\text{H}_{31} \\ | \\ \text{CH}_2\text{OCOC}_{17}\text{H}_{35} \end{array}$

Informacja do zadania 24. i 25.

Mocznik podczas ogrzewania ulega reakcji przedstawionej równaniem:

Zadanie 24. (2 pkt)

Fragment cząsteczki organicznego produktu powyższej reakcji stanowi wiązanie występujące między innymi w białkach. Narysuj ten fragment wzoru cząsteczki i podaj nazwę tego wiązania.

Fragment wzoru: .....

Nazwa wiązania: .....

Zadanie 25. (1 pkt)

Określ, czy przedstawiona w informacji reakcja jest reakcją typu substytucji, kondensacji czy polimeryzacji.

.....

Wypełnia egzaminator!	Nr zadania	23	24	25	suma
	Maks. liczba pkt	1	2	1	4
	Uzyskana liczba pkt				

BRUDNOPIS